

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΗ
ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΙΟ ΠΑΣΧΑ

Αριθμ. Πρωτ. 279

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΣΕ ΟΛΟ ΤΟ ΠΛΗΡΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΗ, ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΑ ΧΡΙΣΤΟ

* * *

Τιμώτατοι αδελφοί Ίεράρχες και εύλογημένα τέκνα έν Κυρίω,

Έχοντας φτάσει μέ νηστεία, προσευχή και κατάνυξη στη λαμπροφόρα και πανέορτη ήμέρα του Άγιου Πάσχα, ύμνοϋμε και δοξάζουμε την κοσμοσωτήρια Έγερση του Κυρίου και Θεού και Σωτήρα μας Ίησου Χριστού, ή οποία σηματοδοτεί την περιφανή νίκη της ζωής επί του θανάτου, καινοποιεί την κτίση όλη και διανοίγει στον άνθρωπο την όδο της κατά χάρη θέωσης. Η Εκκλησία του Χριστού διασώζει την πασχάλια έμπειρία στη λειτουργική ζωή, στους άθλους των Αγίων και των Μαρτύρων της πίστεως, στην έσχατολογική όρμη του μοναχισμού, στην έξαγγελία του Ευαγγελίου «έως έσχάτου της γής», στη θεολογία και την δοξολογική τέχνη, στην καλή μαρτυρία των πιστών στον κόσμο, στον πολιτισμό της αγάπης και της άλληλεγγύης, στην άμετακίνητη βεβαιότητα ότι τó κακό δέν έχει τον τελευταίο λόγο στην ιστορία.

Η Ανάσταση του Κυρίου βιώνεται ως χριστοδώρητη έλευθερία, ή οποία έμπνέει, τροφοδοτεί και ένισχύει τις δημιουργικές δυνάμεις του ανθρώπου, τον άγωνα τον καλό για «όσα έστιν άληθής, όσα σεμνά, όσα δίκαια, όσα άγνά, όσα προσφιλή, όσα εύφημα»¹, υπενθυμίζοντας σε όλους μας ότι ή πορεία προς την Ανάσταση είναι άδιάρηκτα συνδεδεμένη μέ τον Σταυρό. Η σταυροαναστάσιμη εύφροσύνη έσωζε τον λαό του Θεού από ταυτίσεις μέ τó πνεϋμα του κόσμου αυτου, και ταυτόχρονα τον προφύλασσε από την άγονη κλειστότητα και μία πνευματικότητα άνευ δυναμισμού και έλπιδοφόρας πνοής. Η ζωή των πιστών, που είναι μία ζωή μέ τον Χριστό που σταυρώθηκε και αναστήθηκε για έμας τους ανθρώπους, άκυρώνει και σήμερα όλα τά ανοίκεια άφηγήματα περι του χριστιανικού ήθους ως «ήθικης των αδυνάτων», ή οποία δήθεν εκπροσωπείται από την ταπεινοφροσύνη, την συγχωρητικότητα, την θυσιαστική αγάπη, τον άσκητισμό, τον λόγο του Κυρίου: «έγώ δέ λέγω ύμιν μη άντιστήναι τῷ πονηρῷ»² και άλλων αρχών και στάσεων, οί όποιες άνήκουν στον πυρήνα της ταυτότητάς μας. Τίποτε δέν είναι πιό αναληθές από αυτή την προσέγγιση του ήθους της Χριστιανοσύνης, της θυσιαστικής αγάπης ή οποία «ου ζητεί τά έαυτής», της

¹ Φιλίπ. δ' 8.

² Ματθ. ε', 39.

συνυφασμένης με γενναιότητα, θάρρος και ύπαρκτική αυθεντικότητα. Το Πάσχα είναι ύμνος σε αυτή την ελευθερία, την πίστη ή όποια «ενεργείται δι' αγάπης»³, ή όποια δέν είναι δικό μας κατόρθωμα, αλλά χάρη και άνωθεν δωρεά και βιώνεται στα άγια μυστήρια της Έκκλησίας και στο «μυστήριο» της διακονίας του πλησίον. Όντως, «ή αγάπη προς τον Θεό με κανέναν τρόπο δέν άνέχεται το μίσος προς κάποιον άνθρωπο»⁴.

Η Έκκλησία του Χριστού, το «άλας της γής», το «φώς του κόσμου», ή πόλις, «ή επάνω όρους κειμένη», ό λύχνος, ό «επί την λυχνίαν»⁵, δίνει έμπρακτα στον κόσμο ένώπιον τών σημείων τών καιρών την μαρτυρία περι της χάριτος που ήρθε και «της έν ημίν έλπίδος»⁶. Ο λόγος του Σταυρού και της Αναστάσεως ήχει σήμερα ως Ευαγγέλιο ειρήνης, καταλλαγής και δικαιοσύνης. Ο πόλεμος, το μίσος και ή άδικία άντιστρατεύονται τις θεμελιώδεις χριστιανικές αρχές, για την πραγμάτωση και έδραίωση τών όποιων προσεύχεται και εργάζεται κάθε μέρα ό λαός του Θεού. Μέσα στο φώς της Αναστάσεως, δεόμαστε του Κυρίου υπέρ τών θυμάτων της πολεμικής βίας, τών όρφανών, τών μητέρων που θρηνούν τα παιδιά τους, υπέρ όλων όσων φέρουν στο σώμα και την ψυχή τους τα ενεργήματα της ανθρώπινης σκληρότητας και αναληθσίας. Το «Χριστός Άνέστη» είναι άρνηση και καταδίκη της βίας και του φόβου και πρόσκληση σε βίο ειρηνικό. Ο πόλεμος παράγει όδυμο και θάνατο· ή Ανάσταση νικά τον θάνατο και χαρίζει άφθαρσία.

Ένώπιον τών καθημερινών εικόνων της βαρβαρότητας του πολέμου, ή Έκκλησία διακηρύσσει σε ύψηλους τόνους την ιερότητα του ανθρώπινου προσώπου του κάθε συγκεκριμένου ανθρώπου όπου γής, και το χρέος του άπολύτου σεβασμού της, και καλεί να «γνωρίσουμε το αξίωμά μας, να τιμήσουμε το αρχέτυπο, να γνωρίσουμε τη δύναμη του μυστηρίου και υπέρ τίνος πέθανε ό Χριστός»⁷. Η Ανάσταση του Κυρίου είναι άποκατάσταση του ανθρώπου στην προαιώνια κλίση του. Ως «άπαρχή άλλης βιοτής αιώνιου» θεραπεύει τις άλλοτριωτικές σχέσεις και έγκαθιδρύει την ειρήνη «ή όποια ξεπερνάει κάθε έννοια»⁸, ή όποια έμπερικλείει την έγκόσμια καταλλαγή και ειρήνευση.

Με τρόπο Θεοκίνητο ή Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Όρθόδοξης Έκκλησίας, τη συμπλήρωση δεκαετίας από την σύγκληση της όποιας τιμούμε έφέτος, υπεγράμμισε το καθήκον της Έκκλησίας «να επικροτεί κάθε τι που έξυπηρετεί πράγματι την ειρήνη (Ρωμ. ιδ', 9) και άνοίγει την όδo προς τη δικαιοσύνη, την άδελφοσύνη, την άληθινή ελευθερία και την άμοιβαία αγάπη μεταξύ όλων τών τέκνων του ένός ουρανίου Πατρός, ως και μεταξύ όλων τών λαών που άποτελοϋν την ένιαία ανθρώπινη οικογένεια»⁹.

³ Γαλ. ε', 6.

⁴ «ή εις Θεόν αγάπη, του εις άνθρωπον μίσους παντελώς οϋκ άνέχεται», Μαξίμου του Όμολογητού, Κεφάλαια περι αγάπης, PG 90, 964.

⁵ Ματθ. ε', 13-15.

⁶ Α' Πέτρο. γ', 15.

⁷ «γνωρίσωμεν ημών το αξίωμα, τιμήσωμεν το αρχέτυπον, γνῶμεν του μυστηρίου την δύναμιν και υπέρ τίνος Χριστός απέθανε» Γρηγορίου του Θεολόγου, Λόγος Α', Εις το άγιον Πάσχα και εις την βραδύτητα, PG 35, 397.

⁸ «την υπερέχουσαν πάντα νοϋν» Φιλιπ. δ', 7.

⁹ Η άποστολή της Όρθόδοξου Έκκλησίας εις τον σύγχρονον κόσμο, Γ', 5.

Τὸ Ἅγιο Πάσχα εἶναι ὁλόκληρος ὁ πνευματικὸς πολιτισμὸς μας, ὁ πυρήνας τῆς εὐσεβείας μας. Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου εἶναι καὶ ἡ δική μας Ἀνάσταση στὸν παρόντα αἰῶνα, προτύπωση δὲ καὶ πρόγευση τῆς «κοινῆς τῶν ἀνθρώπων ἀναστάσεως» καὶ τῆς ἀνακαίνισης ὁλόκληρης τῆς δημιουργίας. Φωτισμένοι ἀπὸ τὸ ὑπέρλαμπρο φῶς τοῦ προσώπου τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ καὶ δοξάζοντας μὲ ψαλμοὺς καὶ ὕμνους καὶ ᾠδὲς πνευματικὲς τὸ ὑπεράγιο ὄνομα Αὐτοῦ, τοῦ Ἄρχοντα τῆς εἰρήνης, ἐκείνου ὁ ὁποῖος εἶναι μαζί μας «ὅλες τὶς ἡμέρες μέχρι τὴν συντέλεια τοῦ αἰῶνα»¹⁰, εὐχόμεστε «Καλὴ Ἀνάσταση», πλήρη θείων δωρημάτων ὁλόκληρη τὴν πασχάλια περίοδο καὶ ὅλες τὶς ἡμέρες τῆς ζωῆς μας, ἀναφωνώντας τὸ κοσμοχαρμόσυνο «Χριστὸς Ἀνέστη! Ἀληθῶς Ἀνέστη ὁ Κύριος!»

Φανάρι, Ἅγιο Πάσχα 2026
† ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Χριστὸ Ἀναστάντα
εὐχέτης ὄλων σας.

Νὰ ἀναγνωσθεῖ στὴν Ἐκκλησία κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα, μετὰ τὸ Ἱερὸ Εὐαγγέλιο.

¹⁰ «πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» Ματθ. κη', 20.